

Statistik över de vid Stockholms tuberkulosbyråer undersökta tuberkulossjuk...

Sundell, C[onrad],

46 C e Br.

National Library
of Sweden

Med.
Tuberk.
(Ber.)

Statistik över de vid Stockholms tuberkulosbyråer undersökta tuberkulossjukas yrken åren 1910—1915.

Av
doktor C. *Sundell*

Sedan 1910 har å Stockholms tuberkulosbyråer förts statistik över yrkena hos de tuberkelsjuka, som för första gången besökte byråerna. Det har skiljts på yrkesutövare och deras familjer samt på olika yrken och yrkesgrupper i enlighet med den uppdelning, som Stockholms statistiska kontor varje 10:e år uppgör över yrkena och publicerar i Statistisk årsbok för Stockholms stad. Senaste yrkesfördelningen skedde 1910, och det är till denna fördelning mina uträkningar hänföra sig. Denna fördelning i sex stora grupper: 1) jordbruk (1,631 personer), 2) industri (130,374), 3) handel och samfärdsel (84,468), 4) allmän tjänst och fria yrken (38,946), 5) husligt arbete och ej specificerat arbete (37,172) samt övriga utan angivet yrke såsom f. d. yrkesutövare, understödstagare m. fl. (49,732) eller tillsammans 342,323 invånare, därav 111,406 yrkesutövare av mankön och 75,315 av kvinnkön. Grupperna 2—5 äro uppdelade i underavdelningar; särskilt industrigruppen, som utgör 38 % av befolkningen, är indelad i talrika underavdelningar. På samma sätt ha nu de under åren 1910—15 för första gången undersökta tuberkulossjuka, tillsammans 5,466 personer, indelats i grupper, följande statistiska kontorets schema, men naturligtvis för åskådighetens skull sammanförda i större underavdelningar än årsbokens mycket talrika undergrupper. Vid grupperingen har särskild hänsyn tagits till de som tuberkulos-

Y r k e.	Yrkesutövare.		
	Antal 1910.	Tuberkelsjuka 1910—1915.	
		Antal.	% av inv.
I. Jordbruk med binäringar	834	19	2,3
II. Industri och bergsbruk	62,697	1,739	2,8
A. Närings- och nyttningsmedel	5,515	193	3,5
<i>Därav tobaksarbetare</i>	1,288	49	3,8
B. Bearbetning av spånadsämnen	14,312	370	2,6
<i>Därav skräddare, sömmerskor</i>	8,021	202	2,5
C och D. Trävaru- och byggnads-	19,180	402	2,1
<i>Därav sågverksindustri</i>	460	10	2,2
<i>> timmermän, snickare</i>	6,356	136	2,1
E och F. Gruv-, mineral-, kem.-tekn.	2,356	125	5,3
<i>Därav bergverks (stenhuggare)</i>	783	25	3,2
G. Metall- och maskinind.	13,223	328	2,5
<i>Därav järn- o. metall, mekan., fil.</i>	6,577	224	3,4
H. Grafisk (ind. för litteratur)	3,444	225	6,5
<i>Därav typografer, boktryckare</i>	2,486	113	4,6
I. Ej specificerad industri	4,667	96	2,1
III. Handel och samfärdsel	43,725	811	1,9
A. Handel	27,441	416	1,5
<i>Därav biträden, bokhållare</i>	17,009	339	2
B. Sjöfart	1,950	66	3,4
C. Övrig samfärdsel	14,334	329	2,3
IV. Allmän tjänst och fria yrken	20,324	181	0,9
A. Förvaltning och försvar	11,026	104	0,9
B. Undervisning och litterära yrken	4,951	34	0,7
C. Sjukvård, fattigvård	4,347	43	1
V. Husligt arbete samt ej specif.	26,248	686	2,6
Värdshusidkare och deras tjän.	6,192	100	1,6
<i>Därav kypare, uppasserskor</i>	5,164	79	1,5
VI. Övriga utan angivet yrke	32,893	321	1
	186,721	3,757	2

Familjemedlemmar.			Summa.			
Antal 1910.	Tuberkelsjuka 1910—1915.		Invånare 1910.	Tuberkelsjuka 1910—1915.		
	Antal.	% av inv.		Antal.	% av alla tbk.	% av inv.
797	10	1,3	1,631	29	0,5	1,8
67,677	894	1,3	130,374	2,633	48,2	2,
5,797	72	1,2	11,312	265	4,9	2,3
555	15	2,7	1,843	64	1,2	3,3
9,206	135	1,5	23,518	505	9,3	2,2
5,083	63	1,2	13,104	265	4,9	2,
25,159	350	1,4	44,339	752	11,2	1,7
640	11	1,7	1,100	21	0,4	2,
8,915	115	1,3	15,271	251	4,6	1,6
2,899	57	2,	5,146 109	182	3,3	3,5
1,074	10	1,	1,857			
16,123	187	1,2	29,346	515	9,4	1,8
8,573	149	2,7	15,150	373	6,8	2,5
2,914	65	2,2	6,358	290	5,3	4,6
2,031	46	2,7	4,517	159	2,9	3,5
5,579	28	0,5	10,246	124	2,3	1,2
40,743	329	0,8	84,468	1,140	20,9	1,2
20,361	83	0,4	47,802	499	9,1	1,1
6,133	35	0,6	23,142	374	6,8	1,6
1,479	18	1,1	3,429	84	1,5	2,5
18,903	228	1,2	33,237	557	10,1	1,7
18,622	122	0,7	38,946	303	5,5	0,8
11,265	109	1,	22,291	213	3,8	1,
4,823	10	0,2	9,774	44	0,8	0,5
2,534	3	0,1	6,881	46	0,9	0,7
10,924	181	1,7	37,172	867	15,9	2,3
1,797	8	0,4	7,989	108	2,	1,4
815	5	0,6	6,099	84	1,3	1,4
16,839	173	1,	49,732	494	9,	1,
155,602	1,709	1,1	342,323	5,466		1,6

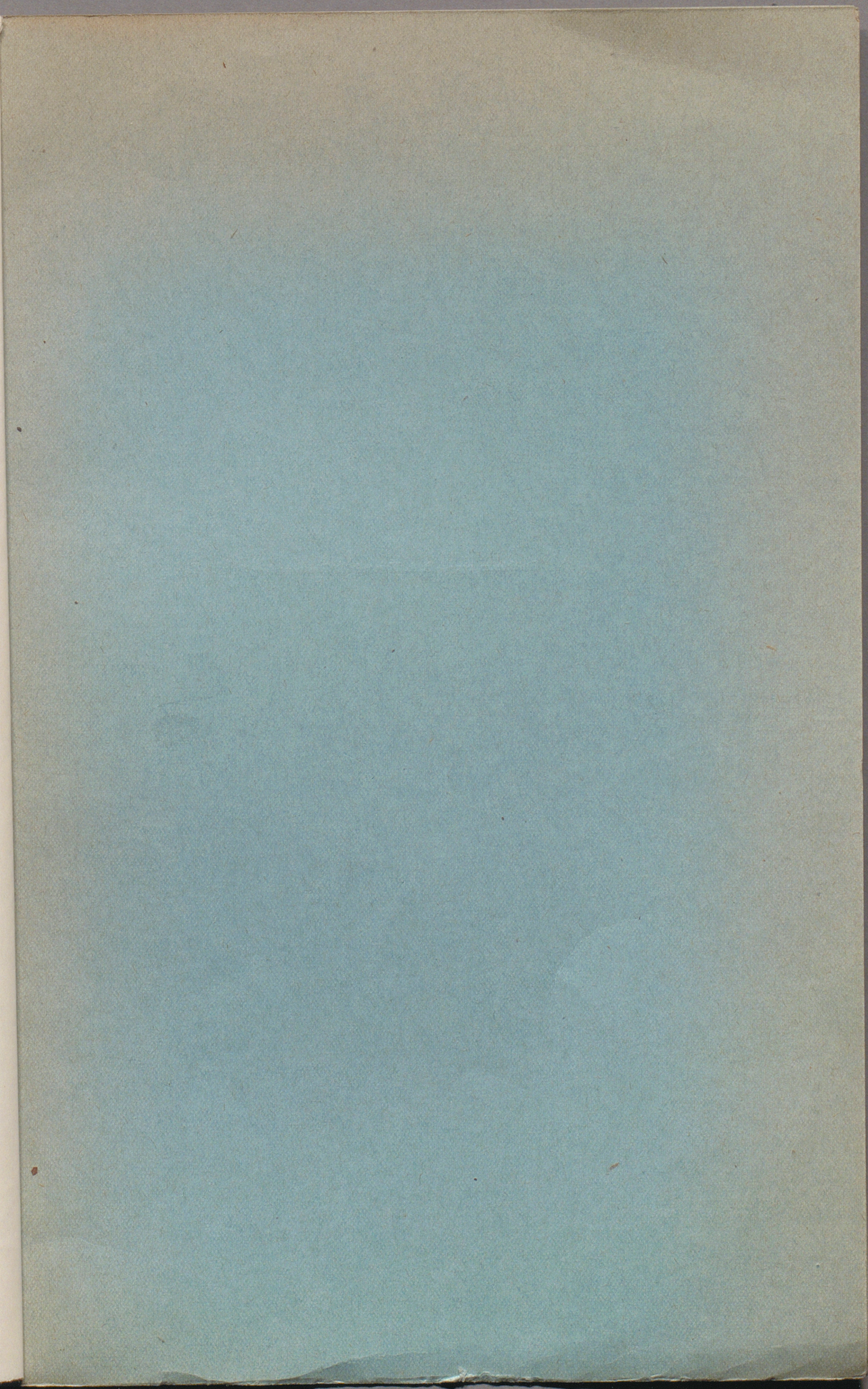
riskabla ansedda yrkena: tobaksarbetare, typografer, etc. De tuberkulossjuka i varje grupp hava genom uträkning procentvis ställts i förhållande dels till totalantalet d. v. s. både friska och sjuka i samma grupp, dels till antalet tuberkulossjuka yrkesutövare och deras familjer i sin helhet åren 1910—15. Således referera sig talen för de tuberkulossjuka till sex år tillsammans, detta för att ej talen i undergrupperna skola bli för små. För att få ett genomsnittstal för ett år, skola talen divideras med sex. Av de tal, där antalet tuberkulossjuka i varje grupp ställts i procentförhållande till antalet tuberkulossjuka yrkesutövare och familjemedlemmar, finner man, att nära hälften av tuberkulosbyråernas nya klientel hör till industrigruppen (sålunda större del än befolkningen i sin helhet), en femtedel till handel- och samfärdsgruppen och en sjättedel till gruppen husligt och ej specifikt arbete. Yrkesutövarna äro mer än dubbelt så många som familjemedlemmarna. Vad beträffar undergrupperna, så finner man de flesta tuberkulossjuka så väl yrkesutövare som familjemedlemmar inom trävaru- och byggnadsindustrigrupper, därefter inom gruppen »övrig samfärdsel» (kuskar, chaufförer, stuveriarbetare, stadsbud m. fl.), därefter inom metall- och maskinindustrigruppen, därefter inom gruppen bearbetning av spånadsämnen. De tuberkulossjuka hava delats i två grupper i yrkesutövare och familjemedlemmar och inom vardera av dessa två grupper hava undergruppernas siffror uträknats procentvis till summan tuberkulossjuka. Härav finner man, att procenten av yrkesutövare och familjemedlemmar är tämligen lika i undergrupperna med det undantag, att procenttalet familjemedlemmar är avsevärt större än yrkesutövarnas i grupperna trävaru- och byggnadsindustri, metall- och maskinindustri, övrig samfärdsel och allmän tjänst, avsevärt mindre i grupperna grafisk industri, handel och husligt arbete, i de två sistnämnda grupperna beroende på sällsynt familjebildande hos affärsbiträden och tjänstfolk. I övrigt får naturligtvis hänsyn tagas till, att yrkesutövarna äro dubbelt talrikare än familjemedlemmarna. Av större betydelse torde vara att jämföra de tuberkulösa antal med hela antalet invånare i varje grupp för sig. Det visar sig då, att medan familjemedlemmarnas procent i de olika grupperna med några få undantag är tämligen konstant, yrkesutövarnas procent variera rätt betydligt, troligen beroende på med yrket sammanhängande skadligheter. Redan sedan länge har det ansetts, att de yr-

ken, där arbetet förrättas i en atmosfär av kemiskt eller mekaniskt retande damm, skola predisponera för lungtuberkulos. Som sådana yrken ha angivits tobaksarbete, stenhuggning, filning, filhuggning m. fl. Om nu mina siffror uträknas i procent på de olika yrkesgruppernas utövare, finner man den grafiska industrien främst, därefter den grupp, som omfattar gruv-, mineral- och kemisk-teknisk industri, därefter närings- och nyttningsmedelsindustrien med tobaksarbetarna främst, därefter järn- och metall-, mekaniska arbetare och filare samt sjöfolk. I stort sett är det sålunda de sedan gammalt illa anskrivna grupperna, som hava de flesta tuberkulossjuka i förhållande till gruppens antal. Endast den kemisk-tekniska industriens och sjöfartens farlighet synes vara förut mindre beaktad. Dessa gruppers små siffror göra dock slutsatsen osäker. Det nämndes nyss, att familjemedlemmarnas förhållande till gruppantalet var ungefär lika i de olika grupperna. I några grupper ser det dock ut, som om smitta från yrkesutövarna möjligen skulle inficierat familjerna. Sålunda visa familjemedlemmarnas procent inom grupperna tobaksarbetare, järn- och metallarbetare, mekaniska arbetare, filare samt typografer dubbelt så höga siffror som i de flesta övriga grupper. Låga siffror såväl för yrkesutövare som för familjemedlemmar visa grupperna handel, allmän tjänst, »övriga» samt kypare och uppapperskor, den sista gruppen kanske mot förväntan, då deras arbete är förenat med nattvak m. fl. omständigheter, som kunna tänkas ha ett ogynnsamt inflytande.

I det stora hela synas mina siffror ge stöd åt, att vissa yrken kunna betraktas som disponerande för uppkomsten av tuberkulos eller åtminstone att tuberkulos är avgjort vanligare inom vissa bestämda yrkesgrupper.

kan där arbetet föreläggas i en annan av kemiskt eller metalliskt natur. Skola redigera för handarbetet. Som sådana yrken ha analytiskt arbete, stenslagning, stenslagning, m. m. Om en eller flera yrken i en viss grupp på de olika yrkesgruppernas nivåer, finner man den gruppiska industrien främst, därmed den grupp som omfattar gruppiska mineral- och kemisk-teknisk industri, därmed näring- och stenslagning med tobaksarbetning främst, därmed järn- och metall-, mekaniska arbetare och liknande samt stenslagning. I stort sett är det sådana de sedan komma till uttryck i grupperna, som hava de flesta arbetarna i förhållande till gruppens antal. Endast den kemisk-tekniska industriens öfverarbetsförmåga synes vara fört värdigt betydligt. Dess grupper samt siffror äro dock sålunda öfverarbetsförmågan. Det nämnda är att familjemedlemmarnas förhållande till gruppsiffran är ungefär lika i de olika grupperna. I några grupper är dock det som om en del af yrkesvärderna skulle skilja sig från familjerna. Sådana är familjemedlemmarnas grupper inom grupperna tobaksarbetare, järn- och metallarbetare, mekaniska arbetare, läro- och typografiska arbetare, såväl som i de flesta öfriga grupper. I alla siffror såväl som yrkesvärdena som för familjemedlemmarna, visar grupperna betydligt öfverarbetsförmåga samt kyrkans och uppdragsarbetet, därmed siffrorna kanske med förbehåll, de döva arbetare för förtäring med naturlik m. m. omständigheter, som kunna tänkas ha ett öfverarbetsförmåga.

I det stora hela synes siffrorna ge ett sådant uttryck som kan betraktas som hänseende till gruppsiffran av den beräknade eller åtminstone ett förhållande till yrkesvärdena inom vissa bestämda yrkesgrupper.

Stockholm 1917. P. A. Norstedt & Söner. 160925

Särtryck ur HYGIENISK TIDSKRIFT. Band 9 1916

